

Nr 83

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vidareutbildning och fördelning av läkare m. m. jämte motioner och Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.

(3:e avd.)

Propositionerna

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 35 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 21 februari 1969

1. föreslagit riksdagen att godkänna vad som i statsrådsprotokollet förordats

a. rörande grundutbildning för läkare av fem och ett halvt år,

b. om systematisk undervisning under vidareutbildning av läkare,

2. berett riksdagen tillfälle att yttra sig angående vad som i statsrådsprotokollet anförts om vidareutbildning av läkare m. m. i övrigt,

3. föreslagit riksdagen att till Vidareutbildning av läkare för budgetåret 1969/70 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

I propositionen redovisas ett förslag från socialstyrelsen och universitetskanslersämbetet om läkares grundutbildning och vidareutbildning. Till grund för förslaget ligger bl. a. ett förslag till överenskommelse mellan de nordiska länderna om enhetliga regler rörande specialistkompetens för läkare.

Propositionen bärs upp av grundtanken att läkarnas vidareutbildning skall inordnas i den allmänna sjukvårdsplaneringen. Läkarnas vidareutbildning skall därvid utformas som ett led i en strävan efter en balanserad expansion av sjukvårdens olika grenar. Det framhålls i detta sammanhang att viktiga områden som behöver byggas ut är den öppna vården utanför sjukhusen, den psykiatriska vården och långtidssjukvården.

Ett program läggs fram för användningen av läkartillskottet i landet fram till år 1975.

Läkarresurserna bör liksom övriga sjukvårdsresurser inriktas på att tillgodose patienternas olika behov av sjukvård. Praktiskt taget alla nya läkare förutsätts gå igenom vidareutbildning som sker genom tjänstgöring i offentlig sjukvård. Antalet tjänster som kan utnyttjas för vidareutbildning bör vid

varje tidpunkt motsvara antalet läkare som efterfrågar sådan utbildning. Dessa tjänster bör vara fördelade på sjukvårdens olika sektorer så, att de svarar mot det förutsebara sjukvårdsbehovet. Genom ett sådant system kan läkarresurserna kanaliseras till de områden där de bäst behövs.

Tiden för grundutbildningen för läkare fram till läkarexamen — som avses ersätta nuvarande medicine licentiatexamen — föreslås bli förkortad från sex och ett halvt år till fem och ett halvt år, huvudsakligen genom att de s. k. assistenttjänstgöringarna på nio månader utgår ur grundutbildningen. Läkarexamen enligt den nya studierordningen beräknas komma att avläggas första gången i början av år 1973.

Vidare föreslås att vidareutbildningen, som läkaren skall fullgöra i underordnad ställning, skall inledas med en allmän utbildningsperiod, kallad allmäntjänstgöring. I propositionen uttalas, att den obligatoriska allmäntjänstgöringen — vars omfattning och innehåll bestäms av Kungl. Maj:t — bör omfatta 21 månader, av vilka bl. a. sex månader inom öppen vård och tre månader inom psykiatri.

Den fortsatta vidareutbildningen avses komma att äga rum i form av antingen en specialistutbildning, som i regel skall omfatta tjänstgöringar under sammanlagt 4—5 år, eller en utbildning till allmänpraktiker under tre år. Härunder skall läkaren följa viss systematisk undervisning.

Nya specialistbehörighetsbestämmelser avses komma att meddelas av Kungl. Maj:t. Sedan beslut fattats om genomförande av den reformerade läkarutbildningen finns förutsättningar för Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna den nordiska överenskommelsen.

En särskild nämnd föreslås bli inrättad med uppgift att svara för huvuddelen av de med vidareutbildningen sammanhängande frågorna.

Slutligen föreslås att ett nytt förslagsanslag kallat Vidareutbildning av läkare tas upp med 1,6 milj. kr. för budgetåret 1969/70.

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 7, punkten G 15, s. 135—138 i utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1969) föreslagit riksdagen

att till Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande i anledning av propositionen nr 35 väckta motioner, nämligen

dels de likalydande motionerna I: 926 av herr Kaijser m. fl. och II: 1059 av herr förste vice talmannen von Friesen m. fl. vari hemställts

att riksdagen vid behandling av proposition nr 35 angående vidareutbildning och fördelning av läkare m. m. måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att specialiteten invärtesmedicinska allergisjukdomar bör inrättas som själv-

ständig specialitet, eller därest grenspecialiteter redan nu principiellt skall införas, specialiteten invärtesmedicinska allergisjukdomar inrättas som grenspecialitet inom specialiteten allmän invärtes medicin,

dels de likalydande motionerna I: 935 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 1073 av fru Fränkel m. fl. vari hemställdts

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 35 i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad som i motionerna anförts

1. att vederbörande myndigheter får i uppdrag att regelbundet upprätta personalbudgeter för olika vårdområden och specialistfunktioner,

2. att staten måtte medverka till att effektiv vård kan erbjudas vid mindre lasarett genom att viss vidareutbildning kan förläggas även till dessa,

3. att staten måtte ansvara för och bekosta vidareutbildningen av läkare så att huvudmännen kompenseras även för indirekta kostnader för t. ex. vikarier vid ordinarie tjänsteinnehavares studier,

4. att metoderna för antagning till medicinsk utbildning studeras ytterligare enligt vad i motionerna anges,

5. att möjligheterna till vidareutbildning för redan verksamma läkare underlättas genom möjlighet för dessa att ta del i den nya systematiska undervisningen,

6. att beteende- och samhällsvetenskaplig undervisning liksom träning i intervjuteknik, samtalsterapi etc. måtte ges större utrymme i läkarutbildningen,

dels de likalydande motionerna I: 936 av herr Kaijser m. fl. och II: 1075 av herrar Magnusson i Borås och Nelander vari hemställdts

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar

att rätten att tillsätta ytterligare läkartjänster måtte ges sjukvårdshuvudmännen, dock inom av socialstyrelsen angivna ramar, samt

att allmäntjänstgöring inte bör införas inom psykiatri och öppen vård innan tillfredsställande handledning kan tillförsäkras de tjänstgörande läkarna,

dels de likalydande motionerna I: 938 av herr Sörlin m. fl. och II: 1072 av herr Eskel m. fl. vari hemställdts

att riksdagen i anledning av proposition nr 35 uttalar att Kungl. Maj:t snarast utfärdar eller anger tidpunkt för erforderliga bestämmelser i frågan om höjda kompetenskrav för provinsialläkartjänst,

dels de likalydande motionerna I: 937 av herr Sörenson och II: 1074 av herr Jönsson i Ingemarsgården vari hemställdts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening ge till känna

1. att vid läkares grundutbildning mer tid ges åt ämnet psykiatri, särskilt då vad gäller psykoterapi, än vad som ryms i det föreliggande förslaget,

2. att vid fastställande av specialistutbildningen i psykiatri ämnets innehåll, omfattning och inriktning ges en ställning fullt jämbördig med de somatiska specialiteterna.

Vidare har utskottet behandlat de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 109 av herr Nils Nilsson m. fl. och II: 128 av herr Jonasson m. fl. vari hemställt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en översyn av provinsialläkarväsendet i enlighet med vad i motionerna anförts.

Utskottets yttrande

Sedan lång tid tillbaka har pågått ett aktivt arbete i syfte att inom tillgängliga resurser anpassa sjukvården till de former som de medicinska framstegen, medborgarnas önskemål och samhällsutvecklingen i övrigt kan påkalla. I detta arbete har, sedan grunderna lagts genom statsmakternas beslut år 1954, centralt ingått utvecklingen av de personella läkarresurserna. Till följd av beslut om utbyggnad av läkarutbildningen kan under de närmaste åren väntas en stark ökning av läkarantalet i landet.

Redan från dessa utgångspunkter och med beaktande av de ändrade förutsättningar som utvecklingen erbjudit har läkarutbildningen som sådan ett starkt intresse. De reformsträvanden som utvecklats ur de vetenskapliga och utbildningsmässiga bedömningarna har sammanförts med de ur behovs- och resursfördelningssynpunkt härledda kraven och med internordiska initiativ.

Riksdagen har nu i propositionen förelagts vissa konkreta förslag som i förening med i övrigt redovisade bedömningar sammanfattar de huvudsakliga grunderna för läkarnas vidareutbildning efter den grundläggande utbildningen. Dessa grunder förenar utbildningssynpunkterna med kraven på en inordning i den allmänna sjukvårdsplaneringen. Därmed kan tillgodoses de krav som framförts på en balanserad expansion av sjukvårdens olika grenar med tonvikt på den öppna vården, den psykiatriska vården och långtidssjukvården. Inordningen av utbildningen i sjukvårdsplaneringen följs upp av ett framlagt program för läkartillskottets inriktning fram till år 1975.

Grundutbildningen lades fast genom 1954 års nämnda beslut och omfattar tiden till medicine licentiatexamen. Examensfordringarna och undervisningen har avpassats för en *studietid* om normalt sex och ett halvt studieår. Riksdagen har godtagit de ändringar i grundutbildningen som kan genomföras inom ramen för gällande studieordning (prop. 1969: 1, bil. 10, s. 303 f., SU 46, s. 10—17).

Kungl. Maj:t föreslår nu riksdagen att godkänna vad departementschefen förordat rörande grundutbildning för läkare om fem och ett halvt år. Förslaget innebär huvudsakligen att nuvarande assistenttjänstgöringar utgår ur grundutbildningen och inordnas i vidareutbildningen. Departementschefen har anført att universitetskanslersämbetet ytterligare bör överväga de möjligheter som kan finnas att begränsa omfattningen av grundutbildningen

i samband med att vidareutbildningen förstärks.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och har ingen erinran mot vad departementschefen i övrigt i sammanhanget anfört.

I propositionen nr 31 med förslag till reformerad forskarutbildning har anmälts även förslaget att grundutbildningen skall avslutas med *läkarexamen* i stället för medicine licentiatexamen. Läkarexamen enligt den nya studieordningen skall normalt kunna avläggas första gången i början av år 1973.

I statsrådsprotokollet redovisas att önskemål framställts om *nya ämnesmoment* i utbildningen. Departementschefen anför att vederbörande myndigheter bör uppmärksamt studera önskemål om förändringar i utbildningen och att utbildnings- och studieplanerna bör fortlöpande revideras inom den uppdragna tidsramen.

Även i motioner har tagits upp här till anknytande frågor. Sålunda föreslås i motionerna I: 935 och II: 1073 ett riksdagens uttalande för ökat utrymme i läkarutbildningen för beteende- och samhällsvetenskaplig undervisning, träning i intervju teknik m. m. I motionerna I: 937 och II: 1074 föreslås att riksdagen uttalar sig för en ökning av undervisningen i psykiatri inom grundutbildningen.

Utskottet vill erinra om riksdagens nämnda beslut om en bunden studiegång under hela grundutbildningen. Med anledning av att önskemål framförts om att nya ämnesmoment, bl. a. psykoterapi, skall införas i utbildningen, har föredragande departementschefen i den av utskottet nu behandlade propositionen uttalat, att dessa önskemål uppmärksamt bör studeras av vederbörande myndigheter samt att det finns anledning att fortlöpande revidera utbildnings- och studieplanerna med hänsyn till sjukvårdens utveckling och forskningens framsteg. Med hänvisning till det anförda utgår utskottet från att de motionsvis framförda önskemålen kommer att i lämplig omfattning beaktas utan något riksdagens uttalande.

I anslutning till det i motionerna I: 935 och II: 1073 föreslagna uttalandet för en översyn av metoderna för *antagning* till medicinsk utbildning erinrar utskottet om att kompetensutredningen enligt direktiven har till uppgift att göra en översyn av bestämmelserna rörande meritvärderingsgrunderna för urvalet bland de sökande till spärrade utbildningslinjer. Anledning till förslaget uttalande föreligger därför inte.

Kungl. Maj:t har — med hänsyn till ärendets vikt — berett riksdagen tillfälle att yttra sig över vad departementschefen anfört om *vidareutbildning* av läkare m. m. och föreslagit riksdagen att godkänna vad som i statsrådsprotokollet förordas om systematisk undervisning under vidareutbildningen. Som anförts ankommer det på Kungl. Maj:t att besluta om åtskilliga av de frågor som rör läkarutbildningen och även om den närmare omfattningen och utformningen m. m. av den systematiska undervisningen inom den medelsram som blir tillgänglig för ändamålet.

I propositionen har förordats att läkarnas vidareutbildning i framtiden skall inordnas i den allmänna sjukvårdsplaneringen. Detta förutsättes ske genom att vidareutbildningen utformas som ett led i en strävan efter en balanserad expansion av sjukvårdens olika grenar. Det framhålls därvid att läkarresurserna, i likhet med övriga sjukvårdsresurser, bör inriktas på att tillgodose patienternas olika behov av sjukvård.

Inga delade meningar råder inom utskottet beträffande det önskvärda i att vidareutbildningen av läkare får en sådan principiell utformning i framtiden. Det finns enligt utskottets mening skäl att understryka det värdefulla i att vidareutbildningen av läkare därmed på ett naturligt sätt möjliggör en utbyggnad av sådana viktiga områden inom sjukvården där resurserna nu av olika skäl inte helt svarar mot sjukvårdsbehovet.

I propositionen redovisas ett program för användningen av läkartillskottet i landet fram till och med år 1975. Programmet innebär en satsning på framför allt den öppna vården utanför sjukhusen, den psykiatriska vården och långtidssjukvården. Avsikten är att detta program skall vara riktpunkt för socialstyrelsens planering av sjukvårdens utbyggnad fram till mitten av 1970-talet. I detta program för användning av nytillskottet av leg. läkare beräknas att ca 1 200 nya tjänster behöver inrättas inom den öppna vården, varav ca 650 tjänster kan användas för utbildningsändamål, och ca 1 600 nya tjänster inom den slutna sjukvården. Av dessa faller drygt 600 på psykiatri och långtidsvård. Drygt 6 000 läkare beräknas tillkomma fram till och med år 1975. De läkare som inte tas i anspråk för att uppehålla ifrågavarande 2 800 nya läkartjänster beräknas i första hand användas för att fylla vakanser inom öppen vård och för att öka antalet överläkare m. fl. inom den slutna vården.

Forskarutbildningen i kliniska ämnen berörs av chefen för utbildningsdepartementet i propositionen nr 31 (s. 67—68). Utskottet har förutsatt att det nämnda programmet ger utrymme för erforderligt antal tjänster för forskarutbildning som kan ge en nödvändig praktisk klinisk erfarenhet.

I motionerna I: 936 och II: 1075 hemställs att riksdagen uttalar att *inrättande av nya läkartjänster* måtte få beslutas av sjukvårdshuvudmännen, dock inom av socialstyrelsen angivna ramar.

Enligt utskottets bedömning kan det finnas skäl som talar för att huvudmännen på längre sikt själva får möjlighet att inrätta nya tjänster. I dagens läge finns det emellertid anledning att centralt i samverkan med sjukvårdshuvudmännen styra fördelningen av nya läkartjänster för att nå syftet att dimensionera vidareutbildningen efter det framtida sjukvårdsbehovet. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna.

Genom det i propositionen föreslagna systemet för fördelning av läkare synes även syftet med motionerna I: 109 och II: 128 om en *översyn av provinssiälläkarväsendet* vara i väsentliga delar tillgodosett. Organisationen av den öppna vården torde också gå motionärernas syfte till mötes.

Syftet med förslaget i motionerna I: 935 och II: 1073 om uppdrag för ve-

derbörande myndigheter att upprätta *personalbudgeter* för olika vårdområden och specialistfunktioner är enligt utskottets mening redan tillgodosett genom de rullande prognosundersökningar som socialstyrelsen genomför. Den första, Rupro 67, redovisades i fjol medan en ny undersökning, Rupro 69, pågår. Utskottet finner därför inte anledning till något särskilt uttalande från riksdagens sida i anledning av motionsyrkandet.

Vidareutbildningen skall enligt förslaget inledas med en allmän utbildningsperiod, kallad *allmäntjänstgöring*. I propositionen uttalas att denna, vars omfattning och innehåll bestäms av Kungl. Maj:t, bör omfatta 21 månader, av vilka sex månader inom öppen vård och tre månader inom psykiatri.

I motionerna I: 936 och II: 1075 föreslås att riksdagen uttalar att allmäntjänstgöring inte bör införas inom psykiatri och öppen vård innan tillfredsställande handledning kan tillförsäkras de tjänstgörande läkarna. Inom den öppna, icke sjukhusbundna vården fanns hösten 1968 ca 750 heltidsarbetande läkare verksamma, i huvudsak provinsialläkare. Härutöver fanns ett antal utländska läkare som ännu ej fått generell behörighet. Inom den psykiatriska sjukvården fanns vid samma tidpunkt ca 600 heltidsarbetande läkare.

Enligt utskottets mening föreligger därför goda förutsättningar för att erbjuda alla läkare handledning under allmäntjänstgöringen. I den mån så inte sker finner utskottet det i likhet med departementschefen nödvändigt att ur fördelningssynpunkt övergångsvis acceptera vissa provisoriska anordningar. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna.

Den fortsatta vidareutbildningen efter allmäntjänstgöringen föreslås ske i form av antingen specialistutbildning eller utbildning till allmänpraktiker.

Specialistutbildningen omfattar i regel 4—5 år och skall i huvudsak fullgöras i form av tjänstgöring inom sjukhus av kategori I och II. Utbildningen kan ske inom ett 40-tal olika specialiteter.

I motionerna I: 935 och II: 1073 föreslås ett riksdagens uttalande om att staten måtte medverka till att effektiv vård kan erbjudas vid *mindre lasarett* genom att viss vidareutbildning kan förläggas även till dessa.

Frågeställningen har berörts av socialstyrelsen i det betänkande som ligger till grund för propositionen. Styrelsen framhåller att utvecklingen medför att små sjukhus — odelade lasarett och sjukstugor — antingen ombildas till flerläkarstationer eller byggs ut i en omfattning, som möjliggör att sjukhuset kan accepteras som kategori II-sjukhus. För att underlätta situationen så länge de små sjukhusen finns kvar har socialstyrelsen förklarat sig beredd att vid behov föreslå särskilda åtgärder, som kan underlätta rekryteringen av läkare till ifrågavarande sjukvårdsenheter. Departementschefen har vidare i propositionen uttalat sig för att man övergångsvis måste acceptera att tjänstgöring vid berörda sjukhus får tillgodoräknas som vidareutbildning.

Enligt utskottets bedömning medför därför inte den nya utbildnings-

gången i och för sig ökade rekryteringssvårigheter för de små sjukvårdsenheterna. Utskottet anser det heller inte ändamålsenligt att i enlighet med motionsförslagen mera allmänt förlägga vidareutbildningen till de mindre sjukhusen då dessa bl. a. normalt inte kan erbjuda tillräckligt stort och allsidigt sammansatt patientmaterial. Utskottet avstyrker bifall till motionerna.

I motionerna I: 937 och II: 1074 föreslås att riksdagen uttalar sig för att vid fastställande av *specialistutbildningen i psykiatri* ämnets innehåll, omfattning och inriktning ges en ställning fullt jämbördig med de somatiska specialiteterna.

Specialist- och läkarutbildningssakkunniga (SLUS) föreslog i sitt betänkande att det för vissa specialiteter fanns skäl att något överskrida de minimitider som angetts i förslaget till överenskommelse mellan de nordiska länderna om enhetliga regler rörande specialistkompetens för läkare. Detta gällde bl. a. specialiteterna inom grupperna invärtes sjukdomar, kirurgiska sjukdomar och psykiska sjukdomar. Socialstyrelsen och universitetskanslersämbetet har i sitt förslag inte funnit skäl förorda avsteg från de sakkunnigas förslag.

Kungl. Maj:t kommer senare att besluta om den närmare omfattningen av specialistutbildningen. Föredragande departementschefen har emellertid uttalat att han finner de framlagda förslagen väl avvägda i förhållande till dagens behov. Utskottet finner det inte erforderligt med något riksdagens uttalande i anledning av motionerna.

I motionerna I: 926 och II: 1059 föreslås att riksdagen uttalar sig för att specialiteten *internmedicinska allergisjukdomar* inrättas som självständig specialitet eller grenspecialitet.

Enligt vad utskottet erfarit är meningarna delade inom läkarvetenskapen huruvida allergispecialiteten i framtiden bör få en laboratoriemässig eller klinisk förankring. Utskottet utgår från att denna fråga kommer att prövas av den föreslagna nämnden för läkares vidareutbildning. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandena.

Mot den i propositionen skisserade utbildningen av *allmänpraktiker* har inga erinringar framförts inom utskottet.

I motionerna I: 938 och II: 1072 föreslås att riksdagen uttalar att Kungl. Maj:t snarast utfärdar eller anger tidpunkt från vilken skall gälla höjda *kompetenskrav för provinsialläkartjänst*.

I propositionen uttalar föredragande departementschefen att om en särskild allmänpraktikerutbildning införs så bör denna så snart det lämpligen låter sig göra också bli ett krav för behörighet till provinsialläkartjänst och motsvarande tjänst. Förslag om införande av särskilt kompetenskrav för allmänpraktiker anses skola läggas fram för riksdagen i annat sammanhang. Utskottet finner i likhet med motionärerna det önskvärt att kompetenskraven för tjänsteläkare så snart som möjligt höjs till samma nivå som

för övriga allmänpraktiker. Utskottet förutsätter därför att Kungl. Maj:t i samband med det i propositionen aviserade förslaget om ändringar i lagen om behörighet att utöva läkaryrket tar upp frågan om från vilken tidpunkt en höjning av behörighetskraven för provinsialläkare m. fl. skall gälla.

Förslaget om införande av *systematisk undervisning* i samband med vidareutbildningen tillstyrks av utskottet.

I motionerna I: 935 och II: 1073 föreslås att redan verksamma läkare bör få möjlighet att delta i den systematiska undervisningen. Utskottet förutsätter att det blir en uppgift för den föreslagna nämnden för läkares vidareutbildning, som bl. a. skall organisera den systematiska undervisningen, att utreda och lämna förslag hur en sådan efterutbildning bör anordnas. Något särskilt riksdagens uttalande finner utskottet inte erforderligt.

Merkostnaderna för införande av systematisk undervisning under vidareutbildningen har vid full utbyggnad beräknats till ca 6,5 milj. kr., inräknat kostnaderna för den föreslagna nya nämnden för läkares vidareutbildning. För budgetåret 1969/70 beräknas kostnaderna uppgå till 1,6 milj. kr. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot medelsberäkningen.

I motionerna I: 935 och II: 1073 föreslås att staten bör svara även för de *indirekta kostnader* som följer av förslaget om att systematisk undervisning skall införas under vidareutbildningen.

Med hänvisning till att Svenska landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet förbehållit sig rätten att senare ta upp frågan om eventuell bidrag från staten för vissa kostnader i samband med vidareutbildningen, som förslaget kan medföra för huvudmännens del, avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandet.

Utskottet, som vill betona angelägenheten av att *nämnden för läkares vidareutbildning* inrättas snarast och helst den 1 juli 1969, har i övrigt inte funnit anledning till något riksdagens uttalande med anledning av vad som anförts om vidareutbildning av läkare m. m.

Sedan Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen beräknat 620 000 kr. för *efterutbildning* av viss sjukvårdspersonal m. m. har departementschefen i propositionen nr 35 anført att vid bifall till förslaget om att anvisa 1 600 000 kr. för vidareutbildning av läkare kan belastningen på anslaget Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m. komma att bli ca 200 000 kr. mindre än som tidigare beräknats. Anslaget kan därför anvisas med motsvarande lägre belopp.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats rörande grundutbildning för läkare av fem och ett halvt år,

2. beträffande nya ämnesmoment i grundutbildningen att riksdagen avslår motionerna I: 935 och II: 1073 samt I: 937 och II: 1074, samtliga såvitt nu är i fråga,

3. beträffande antagning till grundutbildning att riksdagen avslår motionerna I: 935 och II: 1073 såvitt nu är i fråga,

4. beträffande tjänster för forskarutbildning att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

5. beträffande inrättande av nya läkartjänster att riksdagen avslår motionerna I: 936 och II: 1075 såvitt nu är i fråga,

6. beträffande en översyn av provinsialläkarväsendet att riksdagen avslår motionerna I: 109 och II: 128,

7. beträffande en personalbudget att riksdagen avslår motionerna I: 935 och II: 1073 såvitt nu är i fråga,

8. beträffande allmäntjänstgöringen att riksdagen avslår motionerna I: 936 och II: 1075 såvitt nu är i fråga,

9. beträffande vidareutbildning vid mindre lasarett att riksdagen avslår motionerna I: 935 och II: 1073 såvitt nu är i fråga,

10. beträffande specialistutbildningen i psykiatri att riksdagen avslår motionerna I: 937 och II: 1074 såvitt nu är i fråga,

11. beträffande specialiteten internmedicinska allergisjukdomar att riksdagen avslår motionerna I: 926 och II: 1059,

12. beträffande kompetenskrav för provinsialläkartjänst att riksdagen i anledning av motionerna I: 938 och II: 1072 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

13. att riksdagen med avslag å motionerna I: 935 och II: 1073, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats om systematisk undervisning under vidareutbildning av läkare,

14. beträffande kostnadsfördelningen att riksdagen avslår motionerna I: 935 och II: 1073 såvitt nu är i fråga,

15. beträffande vad i statsrådsprotokollet anförts om vidareutbildning av läkare m. m. i vad det inte behandlats under 4—14 att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

16. att riksdagen för budgetåret 1969/70 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisar

a. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Vidareutbildning av läkare* ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.,

b. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Efterutbild-*

ning av viss sjukvårdspersonal m. m. ett förslagsanslag av 420 000 kr.

Stockholm den 6 maj 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 84.

Reservationer

1. beträffande *tjänster för forskarutbildning* av herr Ottosson (m), fru Diesen (m), herr Bohman (m) och fröken Ljungberg (m) som anser att det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »Forskarutbildningen i» och slutar med »klinisk erfarenhet» bort ha följande lydelse:

»Forskarutbildningen i kliniska ämnen berörs av chefen för utbildningsdepartementet i propositionen nr 31 (s. 67—68). Departementschefen utgår däri från en genomsnittlig forskarutbildningstid av 4 år men framhåller att den kliniska utbildningen måste kombineras med omfattande klinisk erfarenhet och att den sammanlagda tiden därför måste få omfatta mer än 4 år. Utskottet vill i anledning härav beträffande *tjänster för forskarutbildning* understryka vikten av att underläkartjänsterna vid universitetsklinikerna ges sådan konstruktion att detta syfte kan förverkligas och att den nu föreslagna utbildningsgången inte genomförs på sådant sätt att detta försvåras. Konstruktionen av läkartjänsterna vid undervisningssjukhusen torde därför lämpligen böra utformas i samråd mellan universitetsmyndigheterna, socialstyrelsen och de berörda sjukvårdshuvudmännen.»

2. beträffande *inrättande av nya läkartjänster* av herr Ottosson (m), fru Diesen (m), herr Bohman (m) och fröken Ljungberg (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »Enligt utskottets» och slutar med »till motionerna» bort ha följande lydelse.

»Det är enligt utskottets mening ur såväl patienternas som sjukvårdshuvudmännens synvinkel angeläget att den nu förestående omläggningen av läkarutbildningen inte leder till att antalet väl utbildade underläkare vid de medicinska och kirurgiska klinikerna går ned och att dessa läkare ersätts med praktiskt oerfarna nyexaminerade läkare. Riksdagen bör därför nu inte binda sig vid vissa bestämda läkarkvoter. Det torde böra ankomma på sjuk-

vårdshuvudmännen att i samråd med socialstyrelsen successivt tillskapa de nya tjänster som kan komma att erfordras för att tillgodose uppkommande utbildningsbehov och möjliggöra effektiv handledning inom den öppna vården och för att omvandla befintliga underläkartjänster med längretidsförordnanden i den utsträckning som kan befinnas erforderligt med hänsyn till kravet på en effektiv och mot patienternas behov svarande sjukvård. Utskottet anser att denna utskottets uppfattning bör delges Kungl. Maj:t.»

dels utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

»5. beträffande inrättande av nya läkartjänster att riksdagen i anledning av motionerna I: 936 och II: 1075, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

3. beträffande *specialiteten internmedicinska allergisjukdomar* av herr Ottosson (m), fru Diesen (m), herr Bohman (m) och fröken Ljungberg (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med »Enligt vad» och slutar med »till motionsyrkandena» bort ha följande lydelse:

»De allergiska sjukdomar som ingår i det invärtes medicinska området har med åren fått allt större betydelse. Det har också blivit alltmera påtagligt att dessa sjukdomar såväl ur diagnostisk som terapeutisk synpunkt erbjuder mycket speciella problem. Det är därför angeläget att man vid det förestående fastställandet av de olika specialiteterna inrättar specialiteten internmedicinska allergiska sjukdomar antingen som en självständig specialitet eller som en grenspecialitet inom specialiteten invärtes medicin. Denna utskottets uppfattning bör bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.»

dels utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

»11. beträffande specialiteten internmedicinska allergisjukdomar att riksdagen med bifall till motionerna I: 926 och II: 1059 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»